

ÖSTERMALMS STADSDELSFÖRVALTNING
BARN OCH UNGDOM

DOKUMENT
DNR 2007-908-101
SID 1 (16)
2007-10-06

Handläggare: Jacky Cohen
Telefon: 08/ 508 10 016

ÖSTERMALMS FÖRSKOLORS KVALITETSREDOVISNING 2007

Östermalms förskolors kvalitetsredovisning 2007	3
Sammanfattning	4
Kvalitetsarbetet	5
Målstyrning	6
Normer och värden	6
Utveckling och lärande	7
Ansvar och inflytande	8
Förskola och hem	9
Samverkan med förskoleklassen	10
Yttre och inre miljö	10
Gemensam analys för alla förskoleenheter	11
Bilaga	14

ÖSTERMALMS FÖRSKOLORS KVALITETSREDOVISNING 2007

Inledning

Östermalms kvalitetsredovisning för förskoleverksamheten, syftar till att ge en helhetsbild och analys av kvalitetsutveckling och målpuppfyllelse inom stadsdelens förskoleverksamheter. Förskoleenheternas redovisningar och analyser samt kvalitetsredovisningen i sin helhet är upprättad för kalenderåret 2007.

Östermalms barn och ungdomsavdelning har varit ansvarig för att ta fram bedömningsunderlag för självvärdering till förskolorna och sammanställning i samband med upprättandet av kvalitetsredovisningen. En översiktlig beskrivning av förskoleenheternas förutsättningar och hur de är organiserade finns i bilaga.

I enlighet med stadens anvisningar för uppföljning av budget 2007 har samtliga förskoleenheter lämnat sin kvalitetsredovisning till Östermalms stadsdels Barn och Ungdoms avdelning. I redovisningen har tyngdpunkten lagts på särskilt väsentliga målområden inom förskoleverksamheten som målstyrning, normer och värden, utveckling och lärande, ansvar och inflytande, förskola och hem, samverkan med förskoleklassen samt yttre och inre miljö. För varje område görs försök att följa målpuppfyllelsen i förhållande till läroplan.

Inför årets kvalitetsredovisning har ett utvecklingsarbete initierats inom Östermalms kommunala förskolor. Som stöd för arbetet har särskilda skrivanvisningar tagits fram samt mall att använda sig av. Ett bedömningsmaterial för självvärdering har använts som underlag till den skriftliga kvalitetsredovisningen. Materialet är ett utvecklingsverktyg och ett stöd för förskolans kvalitetsarbete. Det har tagits fram med utgångspunkt i de prioriterade målområden som ingår i Stockholms stads kvalitetsredovisning utifrån Läroplan (Lpfö 98). Tanken är att all förskolepersonal ska bidra och vara delaktig i uppföljning av målpuppfyllelsen genom ett gemensamt system för planering, dokumentation och självvärdering. Syftet är att förenkla och systematisera uppföljningen och utvärderingen av verksamheterna. Förskolornas självvärdering ska ge en bild av i vilken utsträckning förskolans målstyrning fungerar, skapar delaktighet, lyfter fram relevant underlag för analys av målpuppfyllelse och riktning i verksamhetens utvecklingsarbete.

Kvalitetsredovisningen grundar sig på det underlag förskolorna lämnat och som upprättats i dialog mellan förskoleledning och anställda. Redovisningen riktar sig till såväl stadsdelsnämnden som förskoleenheterna. Den är tänkt att ge en övergripande bild av läget för stadsdelens förskolors pedagogiska verksamhet och bedömning av kvaliteten och målpuppfyllelsen med stöd av beskrivningar. I redovisningen tas upp särskilda insatser som har genomförts för att förbättra verksamheten under den tid redovisningen omfattar. Avsikten med redovisningen är att fungera framåtsyftande och ligga till grund för strategisk utvecklings- och verksamhetsplanering för 2008 års verksamhet.

Kvalitetsredovisningen är disponerad så att den startar med en kortfattad presentation av hur kvalitetsarbetet har bedrivits, för att sedan fortsätta med förskoleenheternas kvalitetsredovisningar. Målområdena redovisas följt av en sammanfattande bedömning.

Redovisningen mynnar ut i en gemensam summerande analys för alla förskoleenheter och förslag till utvecklingsområden inför år 2008.

SAMMANFATTNING

I årets kvalitetsredovisning har förskolorna bedömt sin verksamhet utifrån hur personalen tycker att det ser ut på just sin förskola/avdelning, genom att ange i vilken grad den egna verksamheten kännetecknas av kvalitet med avseende på de särskilt definierade målområdena i läroplanen och nämndens mål för verksamhetsområdet.

Generellt kan sägas att en hög ambitionsnivå redovisas över lag av förskolorna vad gäller deras arbete. För att kunna arbeta i enlighet med läroplanens mål och stadsdelsnämndens mål för förskoleverksamheten, har förskolorna dokumenterat det egna arbetet i olika former och reflekterat över förskolans arbetsprocesser för att på så sätt fånga de situationer som barnen lär och utvecklas i. Viktiga alster eller annan dokumentation har samlats som synliggör barnens utvecklings- och lärprocesser.

För att bedöma resultatet och måluppfyllelse har förskolorna tagit hänsyn till vikten personalen lägger vid ett antal kvalitetsegenskaper/indikatorer. För varje målområde i läroplanen finns ett antal önskvärda egenskaper angivna som verksamheten måste kännetecknas av och som förskolorna har bedömt i självvärdering. Egenskaperna är formulerade som positiva påståenden och pekar på hur det pedagogiska arbetet genomförs, hur personalen förhåller sig till verksamheten, hur man arbetar och hur utveckling och lärande går till.

Förskolornas redovisade metoder och resultat visar att förskolorna följer målen från läroplanen och stadsdelsnämnden och att förskolornas personal visar stort intresse för att utveckla sina verksamheter. Förskolorna redovisar samtidigt områden som behöver vidareutvecklas för att ännu bättre stödja det lokala kvalitetsarbetet.

Utvecklingsområden som förskolorna särskilt nämner i årets kvalitetsredovisning är vikten av en strukturerad pedagogisk dokumentation. En sammanfattande bedömning är att förskolorna arbetar mycket och seriöst med detta. Ett utvecklingsarbete behövs dock för att dokumentationen ska kunna användas i analysen av barnens utveckling och lärande.

Ett annat målområde som många förskolor nämner är barnens och föräldrarnas direkta inflytande över planeringen och innehållet i verksamheten. Förskolorna redogör att inflytandet främjas på många olika sätt men förskolornas bedömning är att ett utvecklingsarbete behöver startas för att ge barnen och föräldrarna än större inflytande och delaktighet i planering och genomförande av de pedagogiska aktiviteterna.

Förskolornas kvalitetsredovisningar visar på att förskolorna genom självvärdering, beskrivning av resultat och identifiering av utvecklingsområden, har ökat medvetenheten om den egna verksamheten och vilka möjligheter det finns att gemensamt förbättra den. Redovisningarna är mer systematiskt upplagda och innehåller mindre generaliserande beskrivningar än tidigare år. Förskolorna har på så sätt kunnat identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet med målen och har föreslagit lämpliga åtgärder i förbättringsarbetet. Det ges en bra bild av hur målen i styrdokumentet tolkas och förverkligas på förskolan.

Förskolornas kvalitetsutvärderingar behöver dock förbättras särskilt vad gäller analys av arbetsprocesser jämfört med uppnådda resultat. Därigenom kan en tydligare koppling mellan förutsättningar, arbete och resultat, uppnås i förhållande till förskolans mål och föreslagna åtgärder för utveckling. Vanligt förekommande är att fokus ligger på arbetssätt rent allmänt och mindre på arbetssätt för att nå målpuppfyllelse.

KVALITETSARBETET

En förutsättning för att kunna arbeta i enlighet med stadsdelsnämndens och läroplanens mål är att det finns strukturer för informationsflöden, möten och uppföljning av det pedagogiska arbetet på förskolorna.

Förskolorna bedömer att personalens medverkan i olika forum och arbetsgrupper, där förslag till utveckling och förbättring av verksamheten diskuterats fram, innebär ett fortlöpande förbättringsarbete. På arbetsplatsträffar, planeringsdagar och i samrådsgrupper följer man upp och utvärderar sin verksamhet och kvaliteten på densamma. Strukturen på möten liksom innehållet är mer genomarbetat, liksom ansvarsfördelning inom ledningsgruppen och inom olika arbetsgrupper. Genom ledningsgrupperna förs frågor ut till alla förskolor inom enheterna, pedagogerna involveras på så sätt i pedagogiska samtal. Förutsättningar finns därmed för att få en samsyn inom enheterna på verksamhetens inriktning samtidigt som det pedagogiska arbetet lyfts fram. Förskolorna skriver egna lokala arbetsplaner som är utformade efter läroplanens mål och riktlinjer. Dessa föregås av intensiva diskussioner om läroplanens målområden i olika arbetsgrupper. Arbetsplanerna är sedan ett levande material som används vid utvärdering av verksamheten.

Den pedagogiska dokumentationen ligger till grund för verksamhetsuppföljningen. Utvärdering sker i förhållande till mål och intentioner i stadsdelens verksamhetsplan och förskolans läroplan samt till den egna förskolans mål.

Sammanfattande bedömning

Förskolornas redovisning visar att kvaliteten i Östermalms förskolor diskuteras i de olika samrådsgrupper som finns inom enheterna. Lokala arbetsplaner upprättas. Det pedagogiska arbetets struktur och det utbud av pedagogiska aktiviteter som förekommer i barnens vardag konkretiseras. Hur arbetet med barnen planeras, genomförs och utvärderas, tydliggörs.

MÅLSTYRNING

Förskolornas kvalitetsredovisningar ger en bild av i vilken utsträckning förskolans målstyrning fungerar, skapar delaktighet, lyfter fram relevant underlag för analys av måluppfyllelse och riktning i verksamhetens utvecklingsarbete.

Arbetsätt

Verksamheten planeras, dokumenteras, utvärderas och utvecklas i förhållande till sina mål är ett resultat som nämns genomgående i redovisningarna. Den lokala arbetsplanen som pedagogerna utarbetar med målformuleringar utifrån läroplanen, är det dokumentet som styr förskolornas arbete. Arbetsplanen diskuteras, utvärderas och omvärderas kontinuerligt. Arbetsplanen kopplas till prioriterade områden i verksamhetsplanen både som underlag och som utvärdering.

Resultat

Som ett led i uppföljningen av den lokala arbetsplanen har förskolorna kommit långt i arbetet med metoder för dokumentation av det pedagogiska arbetet. Pedagogisk dokumentation är det verktyg som förskolorna använder för att synliggöra barnens arbete och lärande.

Utvecklingsområden

Förskolorna lyfter samtidigt fram att dokumentationen behöver utvecklas vidare, förfinas och fördjupas till ett verktyg för att analysera, utvärdera och vidareutveckla verksamheten.

Sammanfattande bedömning

Ett flertal förskolor nämner att det är barnens processer som ska dokumenteras. Analys av det pedagogiska arbetet med dokumentationen som redskap samt kompetensutveckling i att analysera sitt eget arbete, är utvecklingsområden som identifieras i redovisningarna.

NORMER OCH VÄRDEN

Förskolornas kvalitetsredovisningar synliggör i vilken grad det dagliga arbetet präglas av demokratiska arbetsformer och de värden som styrdokumentet prioriterar.

Arbetsätt

Personalen är goda förebilder och visar genom sitt agerande och bemötande tydligt att man respekterar alla individer. Personalen arbetar aktivt för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Personalen uppmuntrar barnen att lösa konflikter tillsammans och att kompromissa genom att lyssna på vad andra tycker. Personalen har återkommande diskussioner om hur de förankrar normer och värden hos barnen.

Resultat

Varje barn uppmuntras att prova och utforska många olika aktiviteter utan att låta sig hindras av vad som traditionellt förväntas av flickor respektive pojkar. Diskussioner rörande värdegrundsfrågor och förhållningssätt förs. Genom att uppmuntra och stimulera barnen att samspela i grupp för att fördjupa sina relationer med varandra, skapas en miljö

som präglas av demokratiska värderingar, öppenhet, glädje och solidaritet.

Utvecklingsområden

Värdegrundsfrågorna bör lyftas upp aktivt på flera sätt liksom arbetet med att titta på det egna arbetet för att se hur man faktiskt gör. I samtal under handledning diskutera och omsätta läroplanens värdegrund i den dagliga verksamheten så att den hela tiden hålls aktuell.

Ge möjlighet för alla barn att komma till tals och uttrycka önskemål.

Kunskaper om inläring av svenska som andraspråk uttrycks som ett utvecklingsområde.

Sammanfattande bedömning

Personalen uttrycker en genuin vilja att visa att alla människor har lika värde och att barnets empatiska förmåga ska stärkas. Diskussioner rörande värdegrundsfrågor och förhållningssätt bör fortsätta i alla arbetslag och i barngrupperna.

UTVECKLING OCH LÄRANDE

Förskolornas kvalitetsredovisningar ger en bild av i vilken utsträckning förskolorna skapar förutsättningar för barns utveckling och lärande. Inom detta målområde lyfter förskolorna fram betydelsen av att barnen utvecklas och lär genom alla sina sinnen samt betydelsen av språket för barns utveckling. Resultatet av barnens utveckling och lärande synliggörs genom pedagogisk dokumentation.

Arbetsätt

Utvecklandet av barns språk sker ständigt i alla situationer när vuxna samtalar med barnen och när barnen samtalar med varandra. Personalen är medveten om sin betydelse som språklig förebild och strävar efter att använda ett nyanserat och uttrycksfullt språk och att förmedla lust att kommunicera. Det sker genom samtal, genom lek, genom att använda många olika uttrycksformer, bild, sång, musik, drama, rytmik. Personalen använder medvetet vardagliga situationer till att stödja och stimulera barnens språk och lära dem att förstå begrepp. Personalen använder medvetet pedagogisk dokumentation för att fortlöpande reflektera över sin egen betydelse och den pedagogiska miljöns betydelse som förutsättning för barnets lek och lärande

Resultat

Planeringen av verksamheten tar hänsyn till alla uttrycksmedel som man använder sig av. Pedagogerna uppmuntrar ett forskande och undersökande arbetsätt i projekt och temaform. Barnen ges lustfyllda naturupplevelser i form av t.ex. utelek, skogsutflykter samt temaarbeten kring djur och natur. Barnen ges rikliga möjligheter att använda olika tekniker för bild- och formskapande, till exempel att teckna, måla, modellera, bygga och konstruera.

Utvecklingsområden

Förskolorna tar upp att pedagogerna behöver reflektera och diskutera kring begreppen kunskap och lärande samt vad syftet är med dokumentation. En satsning på mer

strukturerad dokumentation av barnen för att följa upp barnens utveckling och för att hjälpa pedagogerna att genomföra det som är planerat.

Användandet av pedagogisk dokumentation, som är ett slags bas för hela verksamhet, fungerar bra på en del förskolor men behöver utvecklas.

Sammanfattande bedömning

För att visa på utveckling och lärande, upplevelser individuellt och i grupp dokumenteras de pedagogiska aktiviteterna i skrift och bild som görs synligt för barnen. Det finns en hög ambitionsnivå och ett stort intresse för att utveckla verksamheten i den riktning som målen anger. Medvetenheten om att det är viktigt att dokumentera barnens inlärningsprocess har ökat. Genom att varje barn synliggörs i sitt lärande och återkoppling sker genom dokumentationen samt att kommunikationen handlar om dem själva och deras görande tränar barnen språk, kommunikation och umgänge.

Förskolorna har dock kommit olika långt i arbetet med metoder för dokumentation och många förskolor har en bit kvar till att utveckla dokumentationen till ett verktyg för att utvärdera och vidareutveckla verksamheten. Förskolorna behöver medvetet använda pedagogisk dokumentation för att fortlöpande reflektera över sin egen betydelse och den pedagogiska miljöns betydelse som förutsättningar för barnets lek och lärande.

ANSVAR OCH INFLYTANDE

Förskolornas kvalitetsredovisningar ger en bild av i vilken utsträckning förskolan skapar förutsättningar för barns inflytande och ansvar i verksamheten.

Arbetsätt

Personalen uppmuntrar barnen till delaktighet och inflytande i olika situationer såsom val av material och utformande av den pedagogiska miljön. Barnen ges inflytande över sin egen tillvaro i vardagliga situationer, exempelvis genom att lyssna på barnens egna tankar och idéer och att de själva kan påverka vad de vill göra, hur de vill göra det och med vem. Arbetsätt är att alla är med och bestämmer regler och rutiner och blir respekterad och lyssnad på. Den pedagogiska miljön är utformad på ett sådant sätt att barnen kan ta egna initiativ. Genom att förskolorna erbjuder rikligt med material kan barnen själva välja vad man vill arbeta eller leka med.

Resultat

Den pedagogiska miljön är utformad för att möjliggöra eget initiativtagande för barnen. Miljön ska utmana till vidare utveckling och lärande. Barn kan ha inflytande direkt eller indirekt – direkt genom att framföra önskemål spontant eller vid ordnade tillfällen som t ex vid barnintervjuer eller samling; indirekt genom vad pedagogerna upptäcker vid observationer eller den pedagogiska dokumentationen eller som framförs genom föräldrarna. Barnen ges inflytande över sin egen tillvaro i vardagliga situationer. Den pedagogiska miljön ses kontinuerligt över så att den är utformad på ett sådant sätt att barnen kan ta egna initiativ.

Utvecklingsområden

Flera förskolor nämner som ett utvecklingsområde att ge barnen än större inflytande och delaktighet i planeringen av aktiviteter. Planeringen av förskolans verksamhet sköts fortfarande mest av pedagogerna utan att barnen har så stor möjlighet att påverka innehållet. Förskolorna behöver utveckla former för reflektion och utvärdering med barnen och bättre ta tillvara deras synpunkter i framtida arbetet.

Viktigt är också att pedagogerna tillåter barnen att ta ansvar och ger dem möjlighet att agera själva.

Sammanfattande bedömning

Miljöns utformning har lett till att barnen ges större möjlighet att välja aktivitet och material.

När personalen utvärderar verksamheten är barnens synpunkter en grund för förändring/utveckling.

Flera av förskolorna behöver utveckla barnens förmåga att agera självständigt under ansvar. När pedagogerna utvärderar verksamheten är det viktigt att de får med alla barns synpunkter även de som inte visar att de tycker eller vill något. Ett sätt att ge varje barn inflytande över verksamheten är att barn och personal planerar aktiviteter tillsammans.

FÖRSKOLA OCH HEM

Förskolornas kvalitetsredovisningar ger en bild om i vilken utsträckning förskolan samverkar med hemmen.

Arbetsätt

Samarbetet mellan förskola och hem grundläggs vid inskolningsveckorna då barnet och föräldrarna vistas tillsammans på förskolan. Föräldrarna ges möjlighet till inblick i barnens vardag vilket skapar förutsättningar för ett aktivt föräldrainflytande. Det finns tydliga rutiner för hur föräldrarna ska få information, såväl när det gäller den dagliga verksamheten som verksamheten i stort. En daglig öppen kontakt sker regelbundet. Därutöver finns föräldramöten, utvecklingssamtal och föräldrarådsmöten då förskolan inbjuder föräldrarna till diskussion om förskolans innehåll, arbetsätt, normer och värderingar.

Resultat

Det finns tydliga rutiner för hur föräldrarna ska få information, såväl när det gäller den vardagliga verksamheten som verksamheten i stort. Föräldramöten hålls flera gånger per läsår men flera förskolor framhåller att mötena för det mesta är enbart av informativ karaktär. Förskolorna informerar om sin verksamhet och om förändringar som görs men det är pedagogerna som tar beslutet på egen hand, med viss hänsyn till föräldrars önskemål.

Utvecklingsområden

Föräldrainflytandet behöver utvecklas med tyngdpunkten på delaktighet i planering och genomförande av verksamheten. Några förskolor nämner möjligheten att förbättra dialogen med föräldrarna genom att införa direkta utvecklingsdialoger om verksamheten och göra dem mer aktiva i verksamhetsplaneringen.

Sammanfattande bedömning

Inom förskoleenheterna arbetar man mycket medvetet med att upprätta en förtroendefull och god relation till barnens föräldrar. Det finns välutvecklade strukturer för samverkan med hemmen och informationsflöden. Förskolorna behöver använda föräldramötena till att diskutera förskolans innehåll, arbetssätt, normer och värderingar. Föräldrarnas synpunkter kan användas sedan som en tillgång när verksamheten utvärderas.

SAMVERKAN MED FÖRSKOLEKLASSEN

Förskolornas kvalitetsredovisningar ger en bild av i vilken utsträckning förskolan samverkar med skolans verksamheter som syftar till att förbereda barnen inför övergången till skolan.

Arbetsätt

En handlingsplan finns för övergången mellan förskola och skola. Förskolorna har rutiner för överlämnande till förskoleklassen och strävar efter ett gott samarbete med sin samarbetskola. Pedagogerna ser till att barnen har de kunskaper och färdigheter som kan gagna dem vid skolstarten. Överlämnande samtal genomförs och i samband med avslutningen erbjuder personalen samtal som sammanfattar förskoletiden tillsammans med barnet och föräldrar/ familj.

Resultat

Det är många förskolor som bedömer att samarbetet inte har fungerat tillfredsställande. Några förskolor nämner att skolan inte har visat något större intresse för att möta förskolan.

Utvecklingsområden

Förskolorna efterlyser mötesformer förskola/skola där pedagogik diskuteras. Samarbetet förskola/skola bör sträva efter att utveckla en gemensam pedagogisk grundsyn, ett gemensamt synsätt på barns utveckling och lärande med läroplanerna som grund.

Sammanfattande bedömning

Personalen strävar efter ett gott samarbete med förskoleklassens personal kring pedagogiska och innehållsmässiga frågor som syftar till att förbereda barnen inför övergången till skolan. Stadsdelens årsplanering Övergång Förskola – Skola används som underlag utifrån förutsättningarna i respektive enhet.

YTTRE OCH INRE MILJÖ

Förskolornas kvalitetsredovisningar ger en bild av i vilken utsträckning förskolans miljö, inredning och utrustning stödjer och stimulerar en varierad pedagogisk verksamhet anpassad efter såväl det enskilda barnets som barngruppens behov.

Arbetsätt

Förskolorna arbetar för att miljöer inne och ute ska stimulera och utmana barns lek och lärande. Materialet är utvalt för att främja leken, kreativiteten och samspelet mellan barnen oavsett kön. Samtliga förskolor prioriterar utevistelsen mycket högt och utifrån de

förutsättningar som finns använder sig av utemiljön, på gårdar, närområden och andra grönområden.

Resultat

Många förskolor försöker använda miljön på ett utforskande sätt där barnens intressen utmanas.

Förskolorna har en strukturerad planering för aktiviteter både inne och ute. Närheten till skogen ger möjlighet för barnen att uppleva naturen både till kropp och till själ.

Det finns utrymmen för små och stora grupper av barn, för livliga och utrymmeskrävande aktiviteter liksom för vila och avkoppling. Barnens behov av att få umgås, leka och arbeta tillsammans med jämnåriga, äldre och yngre kamrater tillgodoses.

Utvecklingsområden

Många förskolor lyfter fram att barnen skulle kunna medverka mer i vad förskolemiljön ska innehålla.

Det finns en tendens att den pedagogiska verksamheten avstannar ute på gården och pedagogernas roll även utomhus behöver diskuteras. Genom observationer kan pedagogerna identifiera vad, hur och var barnen leker på gården och utifrån detta erbjuda en mer stimulerande pedagogisk verksamhet under utevistelsen.

Sammanfattande bedömning

Miljön i förskolan erbjuder rikliga möjligheter till utveckling och lärande. Man använder sig ofta och mycket av grönområdena inne i staden men även utanför. Lokaler, inredning och utrustning stöder den pedagogiska verksamheten. Pedagogernas roll utomhus skulle leda till att utemiljön ger barnen möjligheter att med alla sinnen uppleva och utforska exempelvis årstidsväxlingarna, ekologiska processer och de fyra elementen.

GEMENSAM ANALYS FÖR ALLA FÖRSKOLENHETER

Redovisningarna håller en hög kvalitet. Bedömningsmaterialet för självutvärdering som har använts som underlag i årets kvalitetsredovisning, har underlättat den skriftliga redovisningen. Utvecklingsarbetet som initierats har bidragit till att förenkla och systematisera uppföljningen och utvärderingen av förskolornas verksamhet. Förutsättningen för kvalitetsarbete är att viljan till förbättring finns. Den viljan uppmuntras genom arbetet med bedömningsunderlaget och verksamheten kan utvecklas och bli bättre på sikt.

Förskolorna uttrycker i redovisningarna att personalen arbetar mycket och seriöst med alla prioriterade målområden i årets kvalitetsredovisning. För att kunna upprätthålla kvaliteten och genomföra den verksamhet förskolorna åtagit sig, förs ständiga diskussioner om arbetssätt och metoder.

De positiva intrycken

Förskolornas beskrivningar ger en bild av vad barnen får göra i förskolan, vilken stimulans barnen får till att lära och utvecklas. Personalen arbetar medvetet med att ge barnen lika möjligheter. Arbetet med barnen är genomtänkt och välorganiserat. Det finns en hög ambitionsnivå och ett stort intresse för att utveckla verksamheten i den riktning som målen anger.

Målstyrningen fungerar på så vis att lokala arbetsplaner upprättas. Man följer målområdena i läroplanen. Det pedagogiska arbetets struktur och det utbud av pedagogiska aktiviteter som förekommer i barnens vardag konkretiseras. Som ett led i uppföljningen av den lokala arbetsplanen har förskolorna kommit långt i arbetet med metoder för dokumentation av det pedagogiska arbetet. Diskussioner rörande värdegrundsfrågor och förhållningssätt förs. Generellt beskriver förskolorna att värdegrundsarbetet har gett personalen en ökad medvetenhet om sin roll och sin betydelse som förebild.

Personalen använder medvetet vardagliga situationer till att stödja och stimulera barnens språk och lära dem att förstå begrepp. Barnen ges inflytande över sin egen tillvaro i vardagliga situationer. Det finns tydliga rutiner för hur föräldrarna ska få information, såväl när det gäller den dagliga verksamheten som verksamheten i stort. Pedagogerna ser till att barnen har de kunskaper och färdigheter som kan gagna dem vid skolstarten. Samtliga förskolor prioriterar utvistelsen mycket högt.

En del saknas

Samtidigt uttrycks vid bedömningen av måluppfyllelsen praktiska problem kring ett antal frågor och ett kompetensutvecklingsbehov inom vissa områden.

Medvetenheten om att det är viktigt att dokumentera barnens inlärningsprocess har ökat. Den pedagogiska dokumentationen behöver fortsätta att utvecklas som verktyg för analys av barnens utveckling och lärande samt som underlag för planering. Det uttrycks ett behov av att i samtal under handledning diskutera och omsätta läroplanens värdegrund i den dagliga verksamheten så att den hela tiden hålls aktuell. Barnen måste ges större inflytande och delaktighet i planeringen av aktiviteter. Föräldrainflytandet behöver utvecklas med tyngdpunkten på delaktighet i planering och genomförande av verksamheten. Samarbetet förskola/skola bör sträva efter att utveckla en gemensam pedagogisk grundsyn, ett gemensamt synsätt på barns utveckling och lärande med läroplanerna som grund. Pedagogernas roll utomhus behöver diskuteras.

En del behöver utvecklas

Utvecklingsområden finns vad gäller den pedagogiska dokumentationen som redskap samt behov av kompetensutveckling i att analysera sitt eget arbete. Diskussioner rörande värdegrundsfrågor och förhållningssätt bör fortsätta i alla arbetslag och i barngrupperna. När pedagogerna utvärderar verksamheten är det viktigt att de får med alla barns synpunkter. Ett sätt att ge varje barn inflytande över verksamheten är att barn och personal planerar aktiviteter tillsammans. Förskolorna behöver använda föräldramötena till att diskutera förskolans innehåll, arbetssätt, normer och värderingar. Förskolorna

efterlyser mötesformer förskola/skola där pedagogik diskuteras. En diskussion kring pedagogernas roll utomhus skulle kunna leda till att utemiljön ger barnen möjligheter att med alla sinnen uppleva och utforska utemiljön.

Inför förskolornas verksamhetsplaner år 2008

Ett utvecklingsarbete pågår i syfte att åstadkomma en tydlig koppling mellan förskolornas verksamhetsplaner och deras kvalitetsredovisningar samt föreslagna utvecklingsområden.

Utifrån läroplanens mål för förskolan och kommunfullmäktiges inriktningsmål fastställer stadsdelsnämnden i sin verksamhetsplan målen för förskoleverksamheten. Enheternas verksamhetsplaner omsätter och konkretiserar nämndens och läroplanens mål. Enligt rapporten i ILS-webben ska förskoleenheternas mål och åtaganden, arbetssätt och uppföljning, behandlas.

De föreslagna nämndmålen för verksamhetsåret 2008 anger att förskolornas kvalitetsuppföljning ska förbättras. Uppföljningen av kvaliteten i förskolan skall kännetecknas av systematik, där arbetet tar sin utgångspunkt i en beskrivning av nuläge, mål för verksamheten, uppföljning och utvärdering, analys och bedömning av resultat, utvecklingsåtgärder och nya mål. Utvärdering ska mynna ut i förslag till utveckling, som i sin tur påverkar planering osv.

Föräldrarnas upplevelse av kvaliteten i förskolans verksamhet ska öka. En systematisk dialog om det pedagogiska arbetssättet och dess förutsättningar måste föras mellan föräldrar och personal. Dialogen måste föras om mål, åtaganden, arbetssätt, resurser, förbättring och utveckling av verksamheten där föräldrarna ges möjlighet att utöva inflytande. Utvecklingsarbetet ska fokusera på en analys av kopplingen mellan insatserna i förskolans inre arbete och utfallet i utvärderingar och brukarundersökningar.

BILAGA

Förutsättningar

- ***Barn och Ungdom***

Hösten 2006 omfattar Östermalms förskoleverksamhet sex förskoleenheter som i sin tur består av ett antal förskolor fördelade på 38 adresser med totalt 105 avdelningar samt en förskoleavdelning och allmän förskola på Östermalmsskolan. Varje förskoleenhet leds av en förskolechef med ansvar för förskolornas hela verksamhet.

Fördelade på dessa förskoleavdelningar erbjuder stadsdelen 1520 – 1620 förskoleplatser i egen regi. Antalet barn i små- och storbarnsgrupperna är 14 respektive 18 eller färre. Ett mer flexibelt arbetssätt såväl i utnyttjandet av lokalerna som i variation av gruppering av barngrupperna såväl under dagen som under terminen, tillämpas för att bidra till att hålla barngruppernas storlek och upprätthålla barnomsorgsgarantin. 42 % av de barn i förskoleåldern som bor i stadsdelen finns i enskilt drivna förskolor.

För att kunna arbeta i enlighet med nämndens mål ska förskolorna i olika former dokumentera det egna arbetet och reflektera över förskolans arbetsprocesser för att på så sätt fånga de situationer som barnen lär och utvecklas i. Viktiga alster eller annan dokumentation ska samlas som synliggör barnens utvecklings- och lärprocesser.

- ***Centrala Östermalms förskolor***

Enheten sträcker sig från Riddargatan, vid Stureplan till Wittstocksgatan vid Gustav Adolfsparken, med Nybrogatan och Östermalmsgatan där emellan. Dessutom tillhör förskolorna Forskaren och Filosofen i Lappkärrsberget enheten. Enheten består av sex förskolor som erbjuder heldagsomsorg för cirka 302 barn i åldern 1-5 år, samt en öppen förskola som är öppen fyra timmar om dagen. Målet är att vara så flexibel som möjligt för att kunna nyttja lokalerna maximalt, minska barngruppernas storlek men också att kunna uppfylla barnomsorgsgarantin. Enheten har under år 2007 en budget på 27,5 miljoner kronor. Dessutom tillkommer extra medel för barn i behov av särskilt stöd. Enhetens barngrupper är organiserade på lite olika sätt. Förskoleenheten leds av en förskolechef och en biträdande förskolechef samt en pedagogisk ledare. Vidare finns en arbetsplatsansvarig pedagog på varje förskola och de ingår också i ledningsgruppen. På varje avdelning finns en avdelningsansvarig pedagog.

- ***Engelbrekts förskolor***

Enheten består av 5 förskolor. Inom enheten finns dessutom en öppen förskola. Enheten har ca 275 barn inskrivna. Personalstyrkan består av 65-70 personer. Verksamheten leds av en förskolechef och en biträdande förskolechef. Alla förskolor har en husansvarig och på varje avdelning finns en avdelningsansvarig. En verksamhet som präglas av glädje, engagemang, och omtanke. Engelbrekts förskoleenhet arbetar med Förskolans Läroplan som grund. Barnen inom enheten ska ges möjlighet till ett brett utbud av upplevelser och aktiviteter. I verksamheten arbetar personalen aktivt för att barnens lekmiljö ska vara utvecklande och stimulerande. Inom enheten finns en arbetsgrupp med representanter från alla förskolor för övergripande pedagogiska utvecklingsfrågor.

- ***Gärdets förskolor***

Gärdets förskolors resultatenheter består av 5 förskolor. Till enheten hör även familjedaghem och flerfamiljsystem. Förskolorna är belägna på övre och nedre Gärdet. Förskolan erbjuder barnen en trygg miljö med god omsorg och en stimulerande miljö för lärande och utveckling. Personalen vill skapa en förskola där barnen trivs och tycker det är roligt. En inom och utomhus miljö som lockar till lek, fantasi och aktivitet. Förskolan verkar för att varje barn får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. I samarbete med föräldrar vill personalen hjälpa barnen att utvecklas till trygga och hänsynsfulla individer med emotionell, motorisk och social kompetens. Ledningsstruktur består av 1 förskolechef, 1 biträdande förskolechef, 5 husansvariga och 13 avdelningsansvariga. Enheten har en total budget på ca 20 mkr varav personalkostnader ca 92 %.

- ***Hedvig Eleonora förskolor***

Hedvig Eleonora förskolor ses som en enhet – med flera adresser. Verksamheten finns på 6 adresser. Enheten har förskoleverksamhet för barn i åldern 1-5 år. Enheten har ca 285 barn fördelat på 21 avdelningar/grupper. Enheten har 80 personal anställda varav 33 Lärare och 38 Barnskötare. Enheten har satt barnen i centrum och ger både barn och föräldrar trygghet och möjlighet till utveckling och inflytande. Genom samverkan ser personalen till helheten istället för delarna. Lokaler och gårdar används till alla grupper på enheten. Barnens livslånga lärande sätts i fokus och en pedagogisk miljö skapas där alla barn har möjlighet att utvecklas. Personalen arbetar utifrån barnens intressen och kunskaper och följer förskolans läroplan. För att ta tillvara barnens kreativitet och uttrycksätt arbetar personalen mycket med skapande verksamhet. Barnen kan följa sitt eget lärande genom att personalen dokumenterar deras arbeten och utveckling.

- ***Hjorthagen - Karlaplans förskolor***

Geografiskt sträcker sig enheten över ett stort område. Förskoleenheten har förskoleverksamhet på 6 adresser. Detta gör att en naturlig närhet ej finns mellan förskolorna och att man därför arbetar individuellt på olika förskolor. Dock finns ett större samarbete mellan närliggande små förskolor. Antalet barn i grupperna varierar mellan 10 till 21. Detta beror oftast på de lokala förutsättningarna då det gäller yta. Grupperna på flera av förskolorna varierar under dagarna då barnen arbetar i olika tvärgrupper utifrån ålder över de s.k. avdelningsgränserna. Förskolans ledning består av en förskolechef och en biträdande förskolechef. De sitter på olika adresser och har ett gemensamt ansvar för förskoleenheten. Personalen består av ca 45 medarbetare inkl. kökspersonal. Olika typer av samrådsgrupper finns på alla adresser. I dessa råd diskuteras och beslutas i frågor rörande pedagogik, miljö, intagningar etc. Delaktighet är viktig i verksamheten. Enhetens vision är att förskoletiden ska ge barnet stora möjligheter till utveckling och lärande. Verksamheterna ska kännetecknas av kvalitet, engagemang, kunskap och respekt. Varje barn som lämnar förskolorna för att gå vidare i livet ska göra det som trygga och självständiga individer med ett gott självförtroende och många kunskaper. Den grund personalen har givit de första fem åren ska leda till att barnet som vuxen ska fungera i ett samhälle, tycka att varje individ är viktig, kunna se värdet i olikheter samt kunna samarbeta.

- ***Starrängens förskolor***

Enheten omfattas av 8 förskolor med 21 avdelningar och har 296 barn inskrivna fördelade med 138 små och 158 stora. Personaltätheten är 2,75 – 3 heltider per grupp. Personalen består av 24 förskollärare och 17 barnskötare. 16 anställda har annan utbildning. Resultatenheten består av 1 förskolechef samt två biträdande förskolechefer. En biträdande har huvudansvar för det pedagogiska utvecklingsarbetet i enheten. En har huvudansvar för det administrativa arbetet i enheten. På fem av förskolorna finns arbetsplatsansvariga förskollärare som utifrån en arbetsbeskrivning ansvarar för det operativa arbetet på förskolorna. Varje avdelningsansvarig ingår i en ledningsgrupp. Olika samrådsgrupper finns inom enheten. Enhetens vision är att förskoletiden ska ge barnet stora möjligheter till utveckling och lärande. Verksamheterna ska kännetecknas av kvalitet, engagemang, kunskap och respekt. Varje barn som lämnar våra förskolor för att gå vidare i livet ska göra det som trygga och självständiga individer med ett gott självförtroende och många kunskaper. Den grund personalen har givit de första fem åren ska leda till att barnet som vuxen kan fungera i ett samhälle, tycka att varje individ är viktig, kunna se värdet i olikhet samt kunna samarbeta.